

KOMISE EVROPSKÝCH SPOLEČENSTVÍ

V Bruselu dne 1.2.2006
KOM(2006) 35 v konečném znění

BÍLÁ KNIHA
O EVROPSKÉ KOMUNIKAČNÍ POLITICE

(předložena Komisi)

Společně s lidmi diskutovat o Evropě

ÚVOD: „ODSTRAŇOVÁNÍ PROPASTI“

Evropská unie se v průběhu minulých dvou desetiletí transformovala. Převzala celou řadu úkolů, které se různým způsobem dotýkají životů občanů. Evropa však v komunikaci s občany nedržela s tímto vývojem krok. .

Propast mezi Evropskou unií a jejími občany je všeobecně známá. V průzkumech veřejného mínění, které v posledních letech provedla agentura Eurobarometr, mnoho dotázaných lidí odpovědělo, že o EU toho moc nevědí a mají pocit, že mají malou možnost ovlivnit její rozhodovací proces. Komunikace je základem zdravé demokracie. Není to žádná jednosměrná ulice. Demokracie nemůže vzkvétat, pokud občané nevědí, co se děje, a nemohou se tohoto procesu plně účastnit.

Komunikaci nikdy nelze oddělit od toho, co se sděluje. Občané očekávají, že v době globalizace jim Evropa nabídne prosperitu, solidaritu a bezpečí. Pro jakoukoli komunikační politiku je tedy nezbytné, aby EU předložila program účinné politiky. Ale samotné předložení programu nestačí.

V minulém roce Komise vytyčila akční plán s podrobným seznamem konkrétních opatření, která přijme, aby zlepšila způsob své komunikace s občany¹. Mezi tato opatření například patří posilování kanceláří zastoupení Komise, lepší vnitřní koordinace a plánování, práce s jazykem a prezentací, více kontaktních míst pro občany.

Komise rovněž zahájila Plán D pro demokracii, dialog a diskusi², který má občany zapojit do široké diskuse o Evropské unii – proč tu je, kam směřuje a co by měla dělat.

Tyto iniciativy Evropské komise budou však úspěšné pouze tehdy, když se do hry zapojí mnohem více subjektů. Nezbytný je partnerský přístup. Úspěch bude záviset na zapojení všech hlavních subjektů – ostatních orgánů a institucí EU; vnitrostátních, regionálních a místních orgánů členských států; evropských politických stran; občanské společnosti.

Hlavním účelem této bílé knihy je navrhnout cestu vpřed a vyzvat všechny tyto subjekty, aby přispěly svými myšlenkami k tomu, jak můžeme nejlépe společně pracovat na úplném odstranění této propasti. Výsledkem bude pokroková agenda pro lepší komunikaci ke zlepšení veřejné diskuse v Evropě.³

Tato agenda by přesahovala rozsah vlastního akčního plánu Komise. Snaží se o zapojení všech úrovní státní správy a organizací v členských státech a má dlouhodobý časový horizont.

¹ Akční plán: SEK(2005) 985 ze dne 20. července 2005.

² Plán D: KOM(2005) 494 ze dne 13. října 2005.

³ Při přípravě této bílé knihy Komise řádně přihlédla k doporučením obsaženým v usnesení Evropského parlamentu o provádění informační a komunikační strategie EU (Herrerova zpráva, 2004/2238(INI). Dále obdržela cenné informace na několika veřejných setkáních a od individuálních odborníků a zúčastněných osob. Dne 8. listopadu 2005 uspořádal Evropský hospodářský a sociální výbor fórum zainteresovaných stran o Překonání bariér (http://www.esc.eu.int/stakeholders_forum/index_en.asp). Dne 25. listopadu Výbor regionů uspořádal plenární rozpravu o hlavních tématech bílé knihy Komise. Podrobné návrhy a podněty získané v průběhu přípravné fáze budou zohledněny v následné fázi procesu konzultací k této bílé knize.

Bílá kniha vyzývá k živé a otevřené diskusi. Část I popisuje vizi Komise o tom, jaká by komunikační politika EU měla být. Část II stanoví hlavní oblasti konzultace a budoucí činnosti

Jak bude konzultace probíhat?

Oblasti, na které se Komise snaží získat názory a nabízí návrhy řešení, jsou v bílé knize uvedeny v rámečcích.

- Parlament, Rada a ostatní orgány a instituce EU jsou vyzvány, aby reagovaly na tuto bílou knihu v rámci běžných institucionálních postupů.

Evropští občané a zainteresované strany jsou vyzvány, aby reagovaly přihlášením se na speciálně vytvořenou vícejazyčnou internetovou stránku **http://europa.eu.int/comm/communication_white_paper** nebo aby své názory zaslaly poštou na adresu *White Paper Consultation – European Commission – Directorate General Communication – B-1049 Brussels - Belgium.*

- Komise ve spolupráci s ostatními institucemi EU rovněž uspořádá řadu „fór zainteresovaných stran“, na která budou pozvány konkrétní zájmové skupiny (nevládní organizace, podnikatelské organizace a ostatní zainteresované strany).
- Na jaře roku 2006 bude zahájena série průzkumů agentury Eurobarometr, aby se získaly nejlepší možné údaje pro analýzu.

Období konzultace bude trvat šest měsíců. Na konci tohoto období Komise shrne odpovědi a vyvodí z nich závěry, které jí pomohou vypracovat akční plány pro jednotlivé oblasti.

ČÁST I

KOMUNIKACE VE SLUŽBÁCH OBČANŮ

1. KOMUNIKACE JAKO SAMOSTATNÁ POLITIKA

„Komunikační propast“ mezi Evropskou unií a jejími občany není novým jevem. V EU se o ní diskutuje již od roku 1992, kdy se připravovala referenda o Maastrichtské smlouvě.

V posledních letech kladou všechny instituce EU nový důraz na komunikační práci. Existuje však obecná představa, že je třeba udělat víc. Komunikace zůstala příliš „bruselskou záležitostí“. Soustředí se převážně na to, aby říkala, co EU dělá: méně pozornosti se věnuje naslouchání. I když mechanismy konzultací se staly standardní praxí, omezují se na konkrétní politické iniciativy a občané mají často dojem, že prostředky, kterými se mohou zúčastňovat diskuse, jsou omezené nebo nepřístupné. Institucionální komunikace, i když je nezbytná a stále se zlepšuje, k odstranění propasti zjevně nestačí.

Z tohoto důvodu Evropská komise navrhuje úplně nový přístup – rozhodující posun od jednosměrné komunikace k posílenému dialogu, od komunikace soustředěné na instituci na komunikaci soustředěnou na občana, od komunikace vycházející z Bruselu k decentralizovanému přístupu. Komunikace by se měla po právu stát politikou EU ve službách občanů. Měla by být založena na skutečném dialogu mezi lidmi a zákonodárci a na živé politické diskusi mezi samotnými občany. Lidé všech profesí by měli mít právo na nestranné a úplné informace o Evropské unii a jistotu, že jejich názory a obavy, které vyjadřují, instituce EU slyší a věnují jim pozornost. Zvláště významná je přitom úloha Evropského parlamentu, členských států a zástupců evropských občanů, protože podpora evropského projektu veřejností je věcí společného zájmu.

2. PROHLoubENÍ DISKUSE A DIALOGU - EVROPSKÁ VEŘEJNÁ SFÉRA

V dnešní Evropě uplatňují občané svá politická práva především na vnitrostátní a místní úrovni. Byla zavedena politická práva související s evropským rozměrem, například právo účastnit se voleb do Evropského parlamentu. Občané se o politice a o politických otázkách dozvídají převážně z vnitrostátních vzdělávacích systémů a z vnitrostátních, regionálních a místních sdělovacích prostředků. Posuzují prohlášení politických stran, která se zabývají vnitrostátními, regionálními a místními problémy, a diskutují o těchto problémech převážně ve vlastních komunitách.

Zkrátka „veřejná sféra,“ v jejímž rámci probíhá politický život v Evropě, je převážně sféra vnitrostátní. Pokud se evropské problémy vůbec na programu objevují, dívá se na ně většina občanů z vnitrostátní perspektivy. Sdělovací prostředky jsou i nadále převážně vnitrostátní, zejména kvůli jazykovým rozdílům, a existuje velice málo příležitostí k setkání, na nichž by se Evropané z různých členských států mohli seznámit a hovořit o tématech společného zájmu.

Avšak mnoho politických rozhodnutí, která ovlivňují každodenní život lidí v EU, se přijímá na evropské úrovni. Lidé se cítí odtrženi od těchto rozhodnutí, od rozhodovacího procesu a od evropských institucí. Existuje pocit odcizení od „Bruselu“, který částečně odráží celkové rozčarování z politiky. Jedním důvodem je nedostatečný rozvoj „evropské veřejné sféry“, kde by se evropská diskuse mohla rozvinout. Navzdory uplatnění práva volit poslance Evropského

parlamentu občané často cítí, že sami mají malou příležitost, aby jejich názory na evropské problémy byly vyslyšeny, a že neexistuje fórum, kde by o těchto problémech mohli společně diskutovat. Skutečná evropská politická kultura – s celoevropskými politickými skupinami a nadacemi – teprve vzniká.

Evropa si rovněž musí najít své místo ve stávajících vnitrostátních, regionálních a místních „veřejných sférách“ a je nezbytné prohloubit veřejnou diskusi v členských státech. To je především odpovědnost orgánů veřejné moci v členských státech. Je úlohou orgánů na vnitrostátní, regionální a místní úrovni, aby konzultovaly a informovaly občany o veřejné politice – včetně evropských politik a jejich dopadu na každodenní život lidí – a zavedly fóra k oživení této diskuse.

Existuje skutečný zájem vnést do vnitrostátní diskuse evropský rozměr. Občané cítí, že ve vnitrostátní diskusi cosi chybí, že se opomíjejí některé stránky veřejné politiky, které se jich přímo dotýkají. Větší uznání evropského rozměru ve vnitrostátní politické diskusi může jenom přispět k její důvěryhodnosti, aniž by vznikl jakýkoli konkurenční poměr.

Proto musí vnitrostátní orgány veřejné moci, občanská společnost a instituce Evropské unie společně pracovat na tom, aby si Evropa našla své místo ve veřejné sféře.

ČÁST II

SMĚR BUDOUCÍ PRÁCE

Program budoucí činnosti

Komise určila ve spolupráci s ostatními institucemi EU, členskými státy a občanskou společností pět oblastí činnosti. Jejich seznam není pevně vymezený: bude se rozšiřovat podle vývoje společnosti a podle změn technologií.

V rámci procesu konzultací budou k těmto pěti oblastem přiřazena možná opatření.

1. VYMEZENÍ SPOLEČNÝCH ZÁSAD

Právo na informace a svobodu projevu představuje podstatu demokracie v Evropě. Odkazy na tyto zásady jsou uvedeny ve Smlouvě o EU a v Evropské chartě základních práv⁴. Tato práva musejí být výchozím bodem procesu, jehož cílem je stanovit společné zásady a dospět ke společné představě o komunikační politice EU.

Podstatou komunikace jsou i jiné důležité zásady:

- **Zapojení všech občanů.** K informacím o záležitostech veřejného zájmu by měli mít přístup všichni občané a ve svém jazyce. To znamená, že informace by měly být široce

⁴ Článek 11 Charty základních práv Evropské unie uvádí:

- (1) Každý má právo na svobodu projevu. Toto právo zahrnuje svobodu zastávat názory a přijímat a rozšiřovat informace a myšlenky bez zasahování veřejné moci a bez ohledu na hranice
- (2) Svoboda a pluralita sdělovacích prostředků musí být respektována.

dostupné prostřednictvím celé řady prostředků, včetně hromadných sdělovacích prostředků a nových technologií, jako je například internet. To rovněž znamená, že lidem všech profesí a ve všech zemích EU má být poskytnuta pomoc při rozvíjení dovedností, které potřebují k přístupu a používání těchto informací. Je to zvláště důležité v případě menšin, občanů se zdravotním postižením a ostatních skupin, které mohou být systematicky vyloučeny z účasti ve veřejné sféře.

- **Rozmanitost.** Evropští občané pocházejí z velmi různých sociálních a kulturních prostředí a mají velmi různé politické názory. Komunikační politika EU musí respektovat celou škálu stanovisek ve veřejné diskusi.
- **Účast.** Občané by měli mít právo vyjádřit své názory, být vyslyšeni a dostat příležitost k dialogu s těmi, kteří rozhodují. Tato zásada má mimořádný význam především na úrovni EU, kde existuje větší riziko odtrženosti od občanů.

Vymezení společných zásad: kudy dál?

Společné zásady a normy, které by měly řídit informační a komunikační činnost v oblasti evropských záležitostí, by mohly být zakotveny v rámcovém dokumentu, například v *Evropské chartě o komunikaci* nebo *Evropském kodexu chování při komunikaci*. Cílem by bylo zapojit všechny aktéry (instituce EU, národní vlády, regionální a místní samosprávné orgány, nevládní organizace) do společného závazku dodržovat tyto zásady a zajistit, aby komunikační politika EU sloužila zájmům občanů. Tento závazek by byl dobrovolný.

Komise zřídí zvláštní *internetové občanské fórum*, aby získala názory o vhodnosti, účelu a obsahu takového rámcového dokumentu. Toto fórum bude otevřeno po dobu šesti měsíců a bude doprovázeno setkáními se zainteresovanými stranami. Budou rovněž organizovány veřejné diskuse a členské státy EU budou vyzvány, aby podporovaly vnitrostátní diskuse a konzultace. Internetová stránka bude pravidelně aktualizována, aby informovala o tom, co se na evropské, vnitrostátní a regionální úrovni děje.

Na konci konzultačního období předloží Komise výsledky a zváží, zda navrhne chartu nebo kodex nebo jiný nástroj.

2. POSÍLENÍ VLIVU OBČANŮ

Jakákoli úspěšná komunikační politika EU se musí soustředit na potřeby občanů. Z tohoto důvodu by se měla soustředit na poskytování nástrojů a možností – diskusních fór a prostředků veřejné komunikace – jež poskytnou co největšímu počtu lidí přístup k informacím a příležitost k tomu, aby byly jejich hlasy vyslyšeny.

Budoucí práce v této oblasti by se mohla zaměřit na **tři hlavní cíle**:

- **Zlepšení občanské výchovy.** Občanská výchova, za niž odpovídají členské státy, je důležitá pro to, aby umožnila lidem uplatnit politická a občanská práva a stát se aktivními členy veřejné sféry. Občanská výchova by se neměla omezit na výuku žáků o institucích a politice EU. Lidem všech věkových skupin by měla pomoci využívat k získávání informací o veřejné politice nástroje, jako je například internet, a zapojit se do diskuse. To je obzvláště důležité v případě menšin, občanů se zdravotním postižením nebo ostatních skupin, které se jinak mohou cítit vyloučeny z veřejné sféry.

Programy EU mohou představovat přímou podporu při posilování evropského rozměru. Programy, jako je například Leonardo da Vinci, Sokrates, Erasmus a Mládež v akci, poskytují tisícům studentů po celé Evropě příležitost ke vzdělávání a k odborné přípravě. Programy týkající se informačních technologií usilují o snížení rozdílů v přístupu k digitálním technologiím a napomáhají řešit problematiku vyloučení ze společnosti.

- **Budování vztahů mezi občany.** Nová fóra pro veřejnou diskusi o evropských problémech jsou nezbytná pro budování vzájemné důvěry, úcty a ochoty společně pracovat pro dosažení společných cílů. Přestože komunikační technologie jsou evidentně důležité, rozhodující jsou i nadále osobní setkání. Stávající iniciativy, jako je Plán D, Mládež v akci a Kultura ukázaly, jak může EU pomoci vytvořit nová místa, kde se mohou občané setkávat a diskutovat.
- Přijetí navrhovaného programu Občané pro Evropu by nabídlo nový směr v *navazování vztahů mezi občany* a umožnilo by jim mít větší slovo v evropské správě věcí veřejných. Záměrem programu je rovněž poskytnutí pomoci celoevropským organizacím občanské společnosti při realizaci mezinárodních projektů podporujících aktivní občanství a při organizování veřejných diskusí o Evropě.

Pro využití potenciálu mnoha stávajících a plánovaných programů EU při navazování vztahů a mobilizaci evropských občanů je také možné učinit víc. Komise by mohla provést analýzu stávajících programů a zaměřit se na stanovení a šíření osvědčených postupů. Je možné se poučit například z úspěšných zkušeností studentů v rámci programu Erasmus. Během let si spontánně vybudovali síť, která spojuje 150 000 studentů ze všech členských států. Jejich internetové stránky slouží jako centrum pro informace o činnostech, pro organizování osobních setkání a zapojení do širokých diskusí o evropských problémech.

- **Budování vztahů mezi občany a veřejnými institucemi.** Dobrá dvousměrná komunikace mezi občany a veřejnými orgány je ve zdravé demokracii nezbytná. Je zapotřebí i nadále posilovat současné úsilí, aby instituce EU občanům **více naslouchaly**, byly **otevřené** a **přístupné**. Je to však rovněž problém vnitrostátních, regionálních a místních orgánů. Překlenutí propasti mezi Evropou a jejími občany znamená vytvoření a udržení vazeb mezi občany a orgány veřejné moci zcela od místní úrovně až po evropskou úroveň.

Instituce EU učinily v tomto směru velký pokrok. Evropský parlament prosadil průhlednost a Evropská rada na zasedání v Seville souhlasila s tím, aby Rada veřejně zasedala, když přijímá právní předpisy EU společně s Evropským parlamentem. *Akční plán Komise pro zlepšení komunikace o Evropě*⁵ z roku 2005 zdůrazňuje důležitost **naslouchání občanům** a naznačuje v hlavních rysech, co samotná Komise hodlá udělat, aby si po této stránce „zametla před vlastním prahem“. Komise již značně pokročila, pokud jde o způsob, jakým konzultuje hlavní politické iniciativy, a zavedla minimální **normy konzultace**. Rovněž zavedla svou vlastní iniciativu evropské transparentnosti⁶. Kromě toho se znovu zaměřila na uplatňování práva občanů komunikovat s orgány v jejich vlastním jazyce. Mnohojazyčnost je základním prvkem legitimacy, transparentnosti a demokracie evropského projektu.

⁵ Akční plán: SEK(2005) 985 ze dne 20. července 2005.

⁶ Iniciativa evropské transparentnosti, SEK(2005) 1300/6 ze dne 9. listopadu 2005.

Jak oslovit občany?

- Občanská výchova je věcí vnitrostátní nebo regionální odpovědnosti. EU však může pomoci zajistit výměnu osvědčených postupů a napomoci k vytvoření společných vzdělávacích „nástrojů“ tak, aby se mnohem účinněji zohlednil evropský rozměr. EU by mohla požádat členské státy, aby se zamysleli nad tím, jakým způsobem by se mohli setkávat Evropští učitelé vyučující tuto problematiku, mohla by se například vytvořit síť učitelů, specializovaný program, který by se napojil na stávající struktury, například Evropskou univerzitu, nebo by se mohla vytvořit nová struktura pro výměnu názorů o inovačních přístupech k občanské výchově a získávání nových dovedností.
- V rámci dalších důležitých projektů by mohly členské státy transformovat knihovny na *digitálně propojené evropské knihovny*, které by sloužily jako informační a vzdělávací střediska, a zajisti, aby všichni občané měli volný přístup k informačním technologiím a příslušným informacím.
- Členské státy by měly spolupracovat na vytváření nových míst, kde by se mohli setkávat Evropané všech generací a ze všech společenských skupin a ve kterých by bylo možné organizovat kulturní a politické akce související s Evropou.
- Orgány a instituce EU by měly společně koordinovat, zlepšovat a rozšiřovat svůj program hostujících odborníků.
- Instituce EU by měly prozkoumat možnost doplnění internetových stránek EU o on-line diskusní fóra – „virtuální místa setkání“ – s odkazy na externí zdroje informací.
- Instituce EU musejí pokračovat ve svém úsilí o lepší navazování kontaktů s občany. Mohly by se rovněž přezkoumat *minimální normy Komise pro konzultace z hlediska zajištění vyrovnanějšího zastoupení zájmových skupin a lepšího podávání informací po ukončení konzultace*.
- Tři hlavní orgány by rovněž mohly zvážit uspořádání „otevřených zasedání“ k doplnění parlamentních diskusí o otázky předložené veřejností nebo novináři.

3. KOMUNIKACE SE SDĚLOVACÍMI PROSTŘEDKY A VYUŽITÍ NOVÝCH TECHNOLOGIÍ

Sdělovací prostředky hrají hlavní roli v rámci každé evropské komunikační politiky.

V posledních letech vyvinuly všechny evropské instituce značné úsilí na zlepšení způsobu komunikace se sdělovacími prostředky. V případě více než tisíců novinářů akreditovaných v Bruselu se ve zvýšené míře pracuje na tom, aby tisk byl informován o základních rozhodnutích v reálném čase. Přes *Europe by Satellite (Evropa přes satelit)* předávají tři hlavní orgány EU sdělovacím prostředkům videonahrávky, zvukové a obrazové záznamy a Evropský parlament plánuje, že se otevře veřejnosti prostřednictvím internetové televize. Internetové stránky Evropa jsou největším portálem na světě.

Avšak i přes tyto snahy a profesionalitu bruselských dopisovatelů **je mediální zpravodajství o evropských problémech i nadále nedostatečné** a roztržité. Pravidelné hlavní události, jako jsou například zasedání Evropské rady, přitahují zpravodajství vnitrostátních novin, ale v období mezi těmito zasedáními neexistuje komplexní zpravodajství o záležitostech EU.

Regionální a místní noviny oslovují větší počet lidí, ale obecně nedávají mnoho prostoru evropským problémům. Protože televize a rozhlas změnily své programové schéma, čas věnovaný politickým informacím a evropským problémům je stále více zkracován a konkurence v „televizním prostoru“ se zvýšila.

Informační revoluce podstatně zvýšila dostupnost informací a otevřela svět „interaktivním“ sdělovacím prostředkům. Ještě nikdy nemohlo takové množství lidí a tak snadno navazovat spojení prostřednictvím různých sítí. K tomu, aby se plně využil potenciál informačních technologií k odstranění informační propasti, je však ještě zapotřebí mnoho práce.

Činnost by se měla soustředit na následující cíle:

- **Dát Evropě lidskou tvář.** Evropská unie je často vnímána jako něco „anonymního“: nemá jasnou veřejnou identitu. Je třeba občanům pomoci navázat vztah s Evropou. Politické informace mají určitě větší dopad, když jsou zařazeny do rámce „lidského zájmu“, který umožňuje občanům pochopit, co je pro ně osobně důležité. Instituce EU a všechny úrovně státní správy toho mohou udělat více, aby informacím, které poskytují, „daly lidskou tvář“.
- **Vnitrostátní, regionální a místní rozměr.** Pokud mají evropští občané schopni rozpoznat evropský rozměr společných problémů, potřebují mít přístup ke stabilnímu toku společných informací. V této oblasti by měly sehrát důležitou úlohu celoevropské sdělovací prostředky a specializovaný tisk. Ale evropské otázky musí být rovněž diskutovány ve vnitrostátních a místních souvislostech. Něco z tohoto bude samozřejmě vyplývat z většího závazku na straně vnitrostátních a místních politiků a orgánů, rovněž se však vyžaduje proaktivní zapojení institucí EU, zejména zařazení evropské politiky do místních souvislostí.
- **Využití potenciálu nových technologií.** Digitální technologie, jako je například internet, mohou nabídnout nové prostředky komunikace o evropských otázkách, nová fóra pro občanskou diskusi a nové nástroje přeshraniční demokracie. Má-li Evropa plně využít potenciál internetu a zajistit, aby nedošlo k dalšímu rozdělování společnosti, je politické vedení nezbytné. *Iniciativa i2010* již usiluje o odstranění rozdílu mezi těmi, kteří mají přístup k informacím a kteří jej nemají. Jde zde například o řešení takových problémů, jako jsou rovné příležitosti, dovednosti v oblasti informačních a komunikačních technologií a nerovnosti mezi evropskými regiony, pokud jde o přístup k internetu.

Jak zapojit sdělovací prostředky mnohem účinněji do komunikace o Evropě?

- **Evropská komunikační politika** by měla motivovat veřejné orgány na evropské, státní a regionální úrovni k:
 - zásobování sdělovacích prostředků vysoce kvalitními zprávami a podklady o současných událostech;
 - úzké spolupráci s provozovateli sdělovacích prostředků;
 - vybudování nového spojení s regionálními a lokálními komunikačními systémy;
 - proaktivnímu využívání nových technologií.
- **Instituce EU by měly mít k dispozici lepší komunikační nástroje a kapacity.** V této souvislosti se na pomoc nabízejí tyto dvě myšlenky:
 - zmodernizování vysílání *Europe by Satellite (Evropa přes satelit)* se zaměřením na produkování vysoce kvalitního audiovizuálního obsahu, který mohou sdělovací prostředky bez problému zpracovat a který je pro občany zajímavý, a zvážení potřeby vytvořit interinstitucionální útvar, který by pracoval na základě profesních standardů.
 - Evropský program pro odbornou přípravu ve veřejné komunikaci, v jehož rámci by úředníci z evropských a vnitrostátních orgánů získali odbornou přípravu v oblasti komunikace a mediálních technologií.
- **Instituce EU by měly společně se širokým okruhem mediálních subjektů zvážit, jak nejlépe poskytnout sdělovacím prostředkům (celoevropským, vnitrostátním a místním) zajímavý a důležitý materiál s cílem přizpůsobit informace potřebám různých zemí a skupin populace.**
- Souběžně s existujícími iniciativami **odstraňovat rozdíly v přístupu k digitálním technologiím.** *Evropský kulatý stůl pro demokracii*, jak navrhuje „Plán D“, by mohl být požádán o vypracování zprávy o informačních technologiích a demokracii v Evropě.

4. ZNALOST EVROPSKÉHO VEŘEJNÉHO MÍNĚNÍ

V moderních demokratických společnostech věnují zákonodárci značnou pozornost analýzám veřejného mínění pomocí nástrojů, jako je například průzkum veřejného mínění a sledování sdělovacích prostředků. Důležitost těchto nástrojů se zvyšuje s ohledem na tendenci občanů stáhnout se z tradiční politiky (vstup do politických stran, hlasování ve volbách atd.).

Evropské veřejné mínění je složité a různorodé a odráží rozdílné vnitrostátní perspektivy. Není tudíž jednoduché získat jasný obraz o veřejném mínění.

Evropská komise byla průkopníkem vývoje moderních nástrojů – jako jsou například průzkumy agentury Eurobarometr – pro analýzu evropského veřejného mínění:

- Eurobarometr se stal významnou evropskou databází, která pravidelně sleduje veřejné mínění ve všech členských státech EU, v kandidátských zemích a vždy se dotazuje tisíců lidí. Všechny průzkumy jsou nezávislé, řádně přezkoumány a jsou dostupné široké i odborné veřejnosti.

- Nezávislý sociální výzkum o evropských problémech podporovaný z výzkumných fondů EU vzkvétá; od roku 1994 se realizovalo více než 350 mezinárodních projektů. Na základě nezávislých nástrojů analýzy poskytl průzkum bohatý přehled úspěchů a nedostatků interakce mezi evropskými zákonodárci a občany.
- Neustále se usilovalo o zlepšení kvality a významu Eurobarometru. V současné době probíhá přehodnocení metodologie, aby bylo možné reagovat na naléhavou potřebu po rozsáhlejších a hlubším pochopení tendencí v evropském veřejném mínění.

Co je ještě možné udělat pro zjištění evropského mínění?

Instituce EU by mohly více spolupracovat při tvorbě a plánování **průzkumů Eurobarometru** a na zveřejňování jejich výsledků. Veřejné diskuse mezi institucemi EU a organizacemi občanské společnosti by mohly doprovázet každý nový průzkum Eurobarometru. První fáze by mohla proběhnout na jaře 2006 prostřednictvím zvláštní řady průzkumů Eurobarometru a kvalitativních studií o komunikaci EU.

Za účelem lepšího předvídaní a pochopení trendů veřejného mínění ve vztahu k otázkám klíčové důležitosti pro budoucí Evropu, je možné prozkoumat nové způsoby spolupráce mezi evropskými orgány a členskými státy. Zde je možné nabídnout následující dva návrhy:

- nová **sít' vnitrostátních odborníků** v oblasti průzkumu veřejného mínění s cílem poskytnout pomoc při výměně osvědčených postupů a vytvoření synergií mezi výzkumnými pracovníky na všech úrovních.
- Instituce EU a členských států mohou sdílet dostupné zdroje k vytvoření nezávislé **Observatoře evropského veřejného mínění**, která by identifikovala a poskytla hloubkové analýzy tendencí ve veřejném mínění.

5. SPOLEČNÉ PLNĚNÍ ÚKOLŮ

Funkční evropskou „veřejnou sféru“ nelze vytvořit v Bruselu. Může vzniknout pouze tehdy, je-li tento cíl podporován všemi hlavními aktéry a prováděn na všech úrovních. Vnitrostátní úroveň je i nadále nejdůležitějším vstupním bodem jakékoli politické diskuse a vlády členských států a ostatní vnitrostátní aktéři odpovídají za využití vnitrostátních prostředků k zajištění solidní evropské diskuse.

Partnerský přístup musí zahrnovat všechny hlavní aktéry:

- **Členské státy** mají v oblasti spolupráce s evropskými institucemi dlouholetý závazek, pokud jde o informování občanů o Evropě a vytváření vnitrostátních vazeb s Bruselem. Některé jednotlivé členské státy aktivně podporovaly veřejnou diskusi – například o navrhované ústavě EU – dalo by se však udělat mnohem více⁷.
- Mohlo by se například vyvinout větší úsilí v tom směru, aby **instituce EU** pracovaly na zlepšení komunikace společně. Instituce a orgány EU působící v interinstitucionální informační skupině by měly pomoci decentralizovat komunikaci EU – „jednat na místní

⁷ Pravděpodobně podle Irského národního fóra pro záležitosti EU.

úrovni“ – a přimět členské státy, aby byly mnohem aktivnější při informování občanů o záležitostech EU.

- Mnoho evropských politik a programů se provádí na **regionální a místní úrovni**. Místní a regionální orgány tedy mohou snadno navázat dialog s občany a mohou je zapojit do projednávání témat s celoevropským významem. Již existují úspěšné příklady pracovního partnerství. Například Komise a skotská výkonná moc pracují na konkrétním projektu „přiblížit rozhodnutí lidem“ realizací řady dvousměrných iniciativ mezi občany a institucemi.
- **Politické strany** významně přispívají k utváření veřejného mínění o evropských záležitostech a mají rovněž velkou úlohu při podporování diskuse a přínosu do evropské veřejné sféry.
- **Organizace občanské společnosti**, včetně profesních a odvětvových organizací jsou rovněž důležitým článkem při zvyšování veřejného povědomí o evropských záležitostech a diskusích o politice a měly by podporovat aktivní účast občanů v těchto diskusích.

Jak bude partnerství fungovat?

- **Spolupráce na vnitrostátní a evropské úrovni** by mohla zahrnovat nové iniciativy uskutečněné na vnitrostátní úrovni: veřejná a parlamentní diskuse o ročních strategických prioritách Komise; osobní setkání ministrů národních vlád a evropských komisařů, zpravodajství ve vnitrostátních sdělovacích prostředcích atd.
Konkrétní důraz by mohl být kladen na oblasti, ve kterých již EU a členské státy společně působí. Prostředky spolupráce mohou být i **finančního rázu**, například *řídící partnerství* takového druhu, jaké bylo podepsáno mezi Komisí a německými orgány, nebo také **provozního rázu** – zahrnující spolupráci s evropskými sítěmi a centry, jako je například nová síť *Europe Direct*.
- Měly by být zavedeny nové, strukturované formy spolupráce státních orgánů, které se zabývají komunikací s veřejností, aby bylo možné sdílet zkušenosti v oblasti komunikace o Evropě a rozvíjet společné iniciativy.
- Nalezení způsobů rozsáhlejší spolupráce je obzvláště důležité v oblasti vnějších vztahů. Komunikace o úloze EU ve světě jednak účinně pomáhá k zapojení vlastního občanů, jednak posiluje podporu a porozumění EU ve zbytku světa. V této oblasti by daly použít pro další spolupráci některé vzory, včetně úsilí o posílení kapacit veřejné diplomacie.
- **Instituce EU** by měly usilovat o koordinovanější přístup se zaměřením na občany. Konkrétně by rozsah spolupráce mezi Komisí a **Evropským parlamentem** mohl být rozšířen a mohlo by se zlepšit současné pracovní uspořádání v rámci Interinstitucionální informační skupiny (IGI). To by zahrnovalo přezkum současných iniciativ v rámci rozpočtových položek programu PRINCE⁸.
- **Evropský hospodářský a sociální výbor a Výbor regionů** již vede regionální a místní

⁸ PRINCE byl vytvořen v roce 1995, za účelem přeskupení priorit informačních témat financovaných v rámci rozpočtu EU. V roce 2006 má být financováno pět témat („Hospodářská a měnová unie“, „Budoucnost EU“, „Právo, svoboda a bezpečnost“, „Úloha EU ve světě“ a „Rozšíření“).

diskusi o evropských otázkách zahrnujících občanskou společnost. Nedávno přijaté protokoly o spolupráci mezi Komisí a těmito výbory připravují půdu pro větší společné úsilí v této oblasti.

- **Politické strany** by mohly více zapojit své členy do evropských politických problémů a přispět do diskuse prostřednictvím nadnárodních evropských poradních subjektů. Měly by být podporovány, aby se ve svých programech více zaměřily na EU.
- **Organizace občanské společnosti** hrají důležitou úlohu v evropské diskusi. Jejich úloha by mohla být posílena prostřednictvím cílených projektů spolupráce v oblasti veřejné komunikace.

6. ZÁVĚR

Evropská unie představuje společný projekt, na kterém se podílejí všechny úrovně státní správy, všechny typy organizací a lidé všech profesí. Občané mají právo na informace o Evropě a o jejích konkrétních projektech, mají právo vyjádřit své názory na Evropu a mají právo, aby byli vyslyšeni. Úkolem komunikace tedy je – usnadnit tuto výměnu, vzdělávací proces a dialog.

Aby se Evropa dobře zhostila tohoto úkolu, je potřeba, aby se všichni zúčastnění dohodli na společných cílech a měli společné nástroje k vypracování opatření, které je třeba přijmout. To znamená pracovat společně, inovačním způsobem.

Bílá kniha v hlavních rysech tento cíl představuje a uvádí, jak je možné jej splnit. V současné době se snažíme získat názory evropských institucí, členských států, místních a regionálních samosprávních orgánů, nevládních organizací, zúčastněných stran a občanů Evropy na to, jak nejlépe navazovat kontakty a jak komunikovat.

LEGISLATIVNÍ FINANČNÍ VÝKAZ

1. NÁZEV NÁVRHU:

BÍLÁ KNIHA O „EVROPSKÉ KOMUNIKAČNÍ POLITICE“

2. RÁMEC ABM / ABB (SPRÁVA/SESTAVOVÁNÍ ROZPOČTU PODLE ČINNOSTÍ)

Oblast politiky:

16 – TISK A KOMUNIKACE

Související činnosti:

16.03 – analýza veřejného mínění a vypracování všeobecných informačních materiálů pro občany

16.04 – integrovaná správa komunikačních prostředků

3. ROZPOČTOVÉ LINIE

3.1. Rozpočtové linie (provozní linie a související linie na technickou a administrativní pomoc (dřívější linie BA)) včetně okruhů:

16 03 01 – analýza veřejného mínění a opatření zacílená na určité skupiny občanů

16 03 02 – komunikační opatření

16 04 03 – komunikační nástroje

3.2. Doba trvání akce a finančního dopadu:

Zveřejnění Bílé knihy o evropské komunikační politice má za úkol zahájit proces konzultací, který by měl trvat šest měsíců – od února do června/července 2006. Finanční implikace bílé knihy se tudíž omezují na opatření potřebná k zajištění hladkého průběhu těchto konzultací.

3.3. Rozpočtové charakteristiky:

Rozpočtová linie	Druh výdajů		Nové	Příspěvek ESVO	Příspěvky od kandidátských zemí	Okruh ve finančním výhledu
16 03 01	Nepov.	Rozl.	NE	NE	NE	č. 3
16 03 02	Nepov.	Rozl.	NE	NE	NE	č. 3
16 04 03	Nepov.	Rozl.	NE	NE	NE	č. 3

4. SHRUTÍ ZDROJŮ

4.1. Finanční zdroje

4.1.1. Shrnutí položek závazků (PZ) a položek plateb (PP)

v milionech EUR (zaokrouhлено na tři desetinná místa)

Druh výdajů	Oddíl č.		2006	Následující roky	Celkem
Provozní výdaje					
Položky závazků (PZ)	8.1	a	0,875	---	0,875
Položky plateb (PP)		b	0,875	---	0,875
CELKOVÁ REFERENČNÍ ČÁSTKA					
Položky závazků		a	0,875	---	0,875
Položky plateb		b	0,875	---	0,875
Administrativní výdaje nezahrnuté do referenční částky					
Lidské zdroje a související výdaje (NP)	8.2.5	d	0,405	---	0,405

Celkové orientační finanční náklady akce

PZ CELKEM včetně nákladů na lidské zdroje		a+d	1,280	---	1,280
PP CELKEM včetně nákladů na lidské zdroje		b+d	1,280	---	1,280

4.1.2. Soulad s finančním plánem

Finanční dopad tohoto návrhu se omezuje na rozpočtový rok 2006. Ve vztahu k tomuto rozpočtu odpovídá návrh současnému finančnímu plánu.

Provádění plánovaných opatření lze financovat přesunem v položce 16.

4.2. Lidské zdroje – pracovníci na plný úvazek (včetně úředníků, zaměstnanců se smlouvou na dobu určitou a externích pracovníků) – viz podrobnosti v bodě 8.2.1.

Roční potřeba	2006
Celkový objem lidských zdrojů	5

5. CHARAKTERISTIKY A CÍLE

Bílá kniha o evropské komunikační politice má zejména za úkol zahájit rozsáhlý proces konzultací o evropské komunikační politice v obecné rovině i o opatřeních navrhovaných v bílé knize. V této fázi nemají navrhovaná opatření charakter konkrétních operativních návrhů, takže nejsou zahrnuty do tohoto finančního přehledu.

Konzultační proces má proběhnout v období šesti měsíců od dubna do června/července 2006.

Teprve po jeho ukončení Komise případně vypracuje na základě těchto podnětů formální návrhy s odpovídajícími finančními podklady.

5.1. Potřebná opatření

K provedení konzultačního procesu je zapotřebí zřídit dvě internetové stránky; jedna z nich bude sloužit získávání stanovisek k evropské informační a komunikační chartě a druhá konzultacím o celkovém obsahu bílé knihy.

V průběhu převodu pracovníků mezi různými generálními ředitelstvími Komise v rámci reorganizace bude nutno zřídit pracovní skupinu usnadňující provádění a kontrolu konzultačního procesu i vyhodnocení jeho výsledků.

Dále bude v období mezi únorem a do června/července 2006 uspořádáno v Bruselu pět odborných konferencí (pokud možno ve spolupráci s ostatními orgány) se zúčastněnými partnery.

Na jaře 2006 bude zahájena zvláštní série průzkumů veřejného mínění „Eurobarometr“ k získání optimálních výsledků pro účely analýzy.

5.2. Přidaná hodnota zapojení Společenství do tohoto procesu, provázanost návrhu s dalšími finančními nástroji a možný synergický efekt

Bílá kniha má za cíl zjistit výši přidané hodnoty získané díky využití pravomocí Komise, bude-li potřebná komunikace s evropskou veřejností prováděna na společném základě. Jak již zdůraznila Evropská rada ve svých závěrech z června 2005, odpovědnost za komunikaci s evropskou veřejností sdílejí orgány Společenství, zejména Komise, s celostátními, regionálními i místními orgány členských států. Zvláštní úloha Komise zdůrazněná Evropskou radou spočívá ve vytvoření zásadních směrů činnosti a v koordinaci dílčích činností prováděných všemi zúčastněnými stranami.

5.3. Cíle, očekávané výsledky a související ukazatele návrhu v kontextu rámce ABM

Cílem bílé knihy je vypracovat konkrétní návrhy v pěti vybraných pracovních oblastech. Kromě poskytnutí obou plánovaných internetových stránek a provedení průzkumů veřejného mínění „Eurobarometr“ posílí Komise proces konzultací tím, že v Bruselu zorganizuje pět konferencí v Bruselu s veškerými partnery z řad evropských orgánů i jiných organizovaných skupin (subjektů zastupující občanskou společnost).

Měřítkem přiměřeného provedení konzultačního procesu by mohl být počet partnerů účastnících se zmíněných konferencí i počet příspěvků zaslaných na obě uvedené internetové stránky.

Po ukončení procesu konzultací (červenec 2006) budou zřízeny smíšené pracovní skupiny odborníků (Komise – partneři) pro všechny stanovené oblasti činnosti; tyto skupiny budou mít za úkol vypracování konkrétních operativních návrhů.

5.4. Prováděcí opatření

Přímé centralizované řízení Komisí

6. MONITOROVÁNÍ A HODNOCENÍ

6.1. Monitorovací systém

Po ukončení procesu konzultací bude přezkoumáno, nakolik se v závislosti na výsledcích konzultací rýsuje společná vůle k provádění opatření, k nimž dává podnět bílá kniha.

6.2. Hodnocení

6.2.1. Hodnocení předem (ex-ante)

Vzhledem k povaze návrhu bylo vypracováno „posouzení dopadů“. Činnosti, jež mají být prováděny v rámci konzultačního procesu, náleží již tradičně k činnostem, které spravuje GŘ COMM.

6.2.2. Opatření následující po mezitímním vyhodnocení a vyhodnocení ex post

Bude vypracována zpráva obsahující rozbor výsledku konzultací.

6.2.3. Podmínky a periodičita budoucího hodnocení

Tato hodnocení se budou vztahovat k operativním návrhům, jež vzejdou z konzultačního procesu a budou záviset na počtu a povaze návrhů.

7. OPATŘENÍ PROTI PODVODŮM

Na činnosti, jež mají být prováděny v rámci konzultačního procesu, se vztahují ustanovení o plnění rozpočtu, zejména pak o příslušných kontrolních opatřeních.

8. PODROBNOSTI O ZDROJÍCH

8.1. Cíle návrhu z hlediska finanční náročnosti

Náklady uvedené v následující tabulce odpovídají potřebě finančních prostředků k provedení opatření popsaných v bodu 5.1.

Položky závazků v milionech EUR (zaokrouhлено na 3 desetinná místa)

	Druh výstupu	Průměr. nákl.	2006		CELKEM	
			Počet výstupů	Náklad y celkem	Počet výstupů	Náklad y celkem
- Eurobarometr (16 03 01)	Průzkumy veřejného mínění	0,300	2	0,600	2	0,600
- Konference(16 03 02)	Uspořádání konferencí	0,025	5	0,125	5	0,125
- Internetové stránky (16 04 03)	Vytvoření a správa stránek	0,075	2	0,150	2	0,150
NÁKLADY CELKEM						0,875

8.2. Správní výdaje

8.2.1. Počet a druh lidských zdrojů

Tato tabulka udává počet pracovníků potřebných k vytvoření dočasné pracovní skupiny, jejímž úkolem bude zajistit dohled nad procesem konzultací, analýzu a využití obdržených příspěvků, aby bylo možno připravit vypracování konkrétních operačních návrhů ve pěti stanovených oblastech činnosti. Tato pracovní skupina bude vytvořena z úředníků přidělených k GR COMM. Dvě systemizovaná místa budou poskytnuta přesunem v rámci GR COMM (který doplní přesuny uskutečněné v rámci vnitřní restrukturalizace v souvislosti se zaváděním nového organizačního schématu) a tři další systemizovaná místa budou získána s využitím míst, na něž má GR COMM nárok v rámci prostředků přidělených na rok 2006 ; tato místa budou nyní k dispozici k provádění opatření souvisejících s návrhy obsaženými v bílé knize, a nikoli k posílení delegací.

Pracovní místa		Zaměstnanci potřební k řízení akce ze stávajících zdrojů (počet pracovních míst/plných pracovních úvazků)
		2006
Úředníci nebo pracovníci na dobu určitou(16 01 01)	A*/AD	5
CELKEM		5

8.2.2. Popis úkolů, které vyplývají z akce

Úředníci hodnostní třídy a vybraní v GR COMM budou po přeskupení zařazeni do pracovní skupiny, jejíž úlohou bude řídit proces konzultací a postarat se o provedení

konkrétních návrhů, které vyplynou z podnětů získaných na základě dispozic bílé knihy.

8.2.3. *Původ lidských zdrojů (statutární pracovní místa)*

- pracovní místa vyčleněná v současnosti na řízení programu, který má být nahrazen nebo prodloužen
- Pracovní místa předběžně vyčleněná v rámci procesu RSP / PNR na rok n
- pracovní místa, o něž je třeba požádat v příštím procesu RSP / PNR

Pracovní místa, která musí být přerozdělena s využitím stávajících zdrojů GŘ COMM (dvě pracovní místa) + přerozdělení z titulu zdrojů pro rok 2006.

- Pracovní místa požadovaná pro rok n, avšak neplánovaná v procesu RSP/PNR dotyčného roku

8.2.4. *Další administrativní výdaje zahrnuté v referenční částce
(XX 01 04/05 – Výdaje na správu a řízení)*

Neuvádí se.

8.2.5. *Finanční náklady na lidské zdroje a související náklady nezahrnuté do referenční částky*

v milionech EUR (zaokrouhлено na 3 desetinná místa)

Druh lidských zdrojů	2006
Úředníci nebo dočasní zaměstnanci (16 01 01)	0,405
Náklady na lidské zdroje a celkové související náklady (nezahrnuté do referenční částky)	0,405

Výpočet – úředníci a dočasní zaměstnanci

S přihlédnutím k období výběru 5 úředníků od dubna do prosince 2006:

5 úředníků x 108 000 EUR/ročně na období 9 měsíců = 405 000 EUR

8.2.6. Další administrativní výdaje nezahrnuté do referenční částky

v milionech EUR (zaokrouhлено na 3 desetinná místa)

	2006	CELKEM
16 01 02 11 05 - Informační systémy	p.m.	p.m.
2. Ostatní výdaje na řízení celkem (16 01 02 11)	p.m.	p.m.
3. Další výdaje administrativní povahy		
Celkové administrativní výdaje, s výjimkou nákladů na lidské zdroje a souvisejících nákladů (NEZAHRNUTÉ do referenční částky)	p.m.	p.m.